

Charles Dickens (7. 2. 1812 Portsmouth /přístavní město v jižní Anglii/ – 9. 6. 1870 Gad's Hill u Chathamu /přímořského města v jihovýchodní Anglii/)

Anglický spisovatel (prozaik), tvořil v duchu **realismu**; jeden z **nejinspirativnějších literátů** všech dob.

Charles Dickens pocházel z rodiny úředníka a do 10 let věku prožíval **šťastné dětství** v Londýně a jeho blízkosti. Rodina se však jen s obtížemi udržovala v pásmu střední třídy, a proto se dostala do finančních problémů. V r. 1824 se Dickensův otec ocitl nakrátko ve vězení pro dlužníky, a tak Charles musel jít vydělávat jako **dětská dělnická pracovní síla** do továrny na leštidla. Potom dva roky navštěvoval střední školu a od r. 1827 již pracoval: přes místo písaře u advokáta se dostal k **žurnalistice**.

V r. **1833** Dickens začal časopisecky publikovat své **první črty a povídky**. Zaujal kombinací zájmu o **běžný londýnský život** – včetně postav z nižších vrstev – a **anglického duchaplného humoru**. V r. **1836** přijal nabídku psát texty ke kreslenému seriálu ze života fiktivního anglického klubu (pánské volnočasové středostavovské společnosti); záhy ovšem vtiskl dílu svou vlastní koncepci, v níž text dominuje nad ilustracemi a vyniká humornými zápletkami odhalujícími podstatu anglického měšťanského (gentlemanského) charakteru. Tak vznikl román na pokračování **Kronika Pickwickova klubu** (1836 – 1837), který nejenže učinil ze čtyřřadvacetiletého autora literární hvězdu, ale zároveň se zařadil do pokladnice světové humoristické literatury.

Dickens se v r. **1836 oženil** s Catherine Hogarthovou (1815 – 1879), dcerou uznávaného skotského novináře a Dickensova přítele, a posléze s ní měl 10 dětí. Od r. 1836 se profesně věnoval **především spisovatelské práci**; napsal **řadu úspěšných románů** a dalších děl. V **osobním životě** se stal blízcem nejlepších postav svých knih. Byl velmi pracovitý, jako autodidakt získal široké znalosti z mnoha oborů, byl znalcem Londýna, podnikal dlouhé vycházky přírodou i ve městě, zajímal se také o kriminalistiku a tajuplné psychické jevy. Rád se bavil v početném kruhu přátel z měšťanských a uměleckých vrstev, ve veřejném prostoru **se angažoval pro zlepšení sociálních podmínek** obyčejných lidí.

Dickensova **popularita** prudce stoupala. Stal se jednou z nejvýznamnějších kulturních osobností **viktoriánské Anglie**, tedy Anglie za dlouhé vlády královny Viktorie (vládla 1837 – 1901), kdy Velká Británie, disponující mohutným průmyslovým potenciálem i obří koloniální říší, byla nejsilnějším státem světa jak v ekonomické, tak v politické oblasti, ovšem britská společnost trpěla řadou problémů, od příkrých sociálních rozdílů přes bezohledné využívání dětské práce v továrnách až po pokryteckou morálku středních tříd.

Dickens se zařadil mezi první spisovatele, kteří se svou proslulostí účinně pracovali a dále ji rozvíjeli. Většinu svých slavných románů uveřejňoval nejprve časopisecky na pokračování a někdy upravoval vývoj děje podle tušeného očekávání čtenářů. Podnikal **propagační cesty** včetně dvou cest po Spojených státech: při první z nich (1842) se setkal s americkým spisovatelem Edgarem Allanem Poem. Uskutečnil téměř **500 autorských veřejných čtení** svých děl (měl i herecké vlohy). Část příjmů často věnoval na dobročinné účely. S rodinou absolvoval delší **pobyty v Itálii, Švýcarsku a Francii**.

Kolem r. 1855 se však jeho manželství dostalo do krize, jejímž katalyzátorem se stal i Dickensův vztah s herečkou Ellen Ternanovou (1839 – 1914), která – když jeho manželství skončilo r. 1858 rozchodem – zůstala jeho milenkou až do jeho smrti.

V r. 1870 byl Dickens přijat k **audienci královnou Viktorií**. To však již trpěl vážnými zdravotními problémy (od dětství měl potíže s ledvinami a po padesátce se přidala srdeční choroba); zemřel na mozkovou mrtvici uprostřed práce a je pohřben v proslulém chrámu Westminster Abbey (Westminsterské opatství) v centru Londýna.

Některá díla:

Humoristická románová kronika Kronika Pickwickova klubu (The Posthumous Papers of the Pickwick Club, stručně The Pickwick Papers; na pokračování v časopise 1836 – 1837, knižně 1837; dvojice předseda klubu Samuel Pickwick a jeho plebejský sluha Sam Weller bývají přirovnávání k dvojici don Quijote – Sancho Panza; kniha byla ve Velké Británii vícekrát zpracována jako film, TV opera, rozhlasová hra, muzikál, TV seriál...);

Romány Oliver Twist (na pokračování 1837 – 1839, knižně 1838; film 1948, scénář a režie David Lean, hrají John Howard Davies /Oliver/, Alec Guinness /Fagin/; muzikál *Oliver!* z r. 1960, zfilmován 1968: režie Carol Reed, v titulní roli Mark Lester, 6 Oscarů; film 2005, režie Roman Polanski, film byl z velké části natáčen v České republice, hrají Barney Clark /Oliver/, Ben Kingsley /Fagin/), **David Copefield** (The Personal History, Adventures, Experience and Observation of David Copperfield the Younger of Blunderstone Rookery, na pokračování 1849 – 1850, knižně 1850; americký film 1935: režie George Cukor, v titulní roli Frank Lawton; v r. 1969 vznikla proslulá britská rocková hudební skupina *Uriah Heep*, pojmenovaná podle hlavní záporné postavy románu), **Ponurý dům** (Bleak House; na pokračování 1852 – 1853, knižně 1853), **Zlé časy** (Hard Times; na pokračování i knižně 1854), **Malá Dorritka** (Little Dorrit; na pokračování 1855 – 1857, knižně 1857), **Nadějné vyhlídky** (Great Expectations; na pokračování 1860 – 1861, knižně 1861) – většina uvedených románů má jako hlavní námět život chudých, opuštěných a světem dospělých přehlížených až týraných dětí, čímž Dickens stanovil toto téma jako jedno z nejvýznamnějších pro anglickou literaturu;

Novela Vánoční koleda (A Christmas Carol in Prose; 1843): duchařský mravoličný příběh o napraveném lakomém boháči získal takovou popularitu, že Dickens po následujících více než 20 let uveřejňoval prakticky každý rok v předvánočním čase povídku na vánoční téma, a zásadním způsobem tak přispěl k vytvoření dnešní ustálené představy pravých anglických Vánoc);

Hororová povídka Hlídač (The Signal-Man; 1866) a řada dalších strašidelných či fantaskních povídek.

https://en.wikipedia.org/wiki/Catherine_Dickens

<https://www.smithsonianmag.com/arts-culture/dickens-secret-affair-19632069/>

<https://victorianweb.org/art/illustration/phiz/pphe/30.html>